

לפני 25 שנה

שבעון והעיתונות העברית בארץ.
בשער הגיליון: "האסון במעגן" — האם אורי גליון הוא שער לעזאזל?!

"העולם הזה" 876
תאריך: 5.8.54

האסון הנורא בתולדות המדינה * חבר הכנסת נסה מבנה

את רעייתו המתה * ראש המשלה המוס * יגאל

אלון, טדי קולק ואהוד אבריאלי, ניצלים ממוות

אסונות

האסון במעגן

לפני עשר שנים צנח פרץ גולדשטיין, חבר הגרעין שייסד את קיבוץ מעגן, לתוך הונגריה. ארץ לידתו הכבושה בידי הנאצים. שליחותו: לעבוד למען שירות המודיעין הבריטי. הדחיפה לשליחות זאת היתה רצונו לעזור למאות אלפי יהודי הונגריה שנאנקו תחת העול הגרמני. עוד לפני שהצליח הצנחן הצעיר לממש את שליחותו, הוא

מאחוריו, על שני ספסלים ישבו מיבחר אישי המדינה: יגאל אלון, טדי קולק, המנהל הכללי של משרד ראשי-המשלה, אהוד אבריאלי, יואל פלגי, שצנח להונגריה וחור חי, מיוש פרלמן, ראש שירותי הודיעין.

הטכס נימשך בעצתיים. אביו של גולדשטיין, שטיין, שרירי, ממושקף, צעד נימצרות בשביל הצר שהוביל לאנדרטה והסיר את הלוט מעל לאנדרטה. מעל שוטטו שני מטוסי פייפר צהבהבים בשמים חסרי עננים. איש לא שם לב אליהם עד שלפתע הופיעה אצבע לעברם. מגלגל של אחד הפייפרים התנדנד חפץ לבן, שדמה לפרפורי יונה

הספסלים האחוריים קבוצה מלוכדת אחת: גיבורי ישראל החיים, שהתרכזו סביב גיי בור ישראל סימך טוב גנה קטוע-הרגליים. הם באו לכבד את זיכרו של גיבור לא-מוכר. הרחק מאחוריהם, במגרש התנייה נשמע מדי פעם מנוע של מכונית נוספת שהגיעה. לבסוף הגיע גם שליחו של נשיא-המדינה, סגן-אלוף יוסי כרמל, ומי הר לעבר מרכז הטכס. שוב הופיעו בשרים הפייפרים, וראו שטרם הגיעה שעתם, וחזרו כלעומת שבאו.

הטכס נמשך, סגן-אלוף יוסי כרמל קרא את איגרת הנשיא יצחק בן-צבי. ההמון חיכה לנואם הבא — משה שרת. היה ברור שיש בכונתו לומר משהו חשוב. הסיבה: הכינוס נועד לשמש כהפגנת סו-לידריות עליונה של כל הגורמים הקשורים עם פעולת-ההצלה של יהודי הונגריה בימי הנאצים. מול ההתקפה החריפה על-ידי הם של ההגנה במשפט הדיבה גרינוואלד-קסטנר.

במרכז הטכס היתה אמורה לעמוד הר-צאתו של ראש-המשלה משה שרת, שגיי דו ונגד אהוד אבריאלי, הוטחו במהלך המשפט האשמות כבדות ביותר, כשהעיקר רית: שיתוף פעולה עם הבריטים כדי

אנשים מרכזיים

שבאו לטכס האזכרה, התרכזו על ספסל אחד סמוך למקום האסון. מימין: הצנחן יואל פלגי, אהוד אבריאלי, אלוף-משנה יעקוב ("יאן") יואל, סגן-אלוף משה ("מויש") פרלמן (מרכיב משקפיים) וטדי קולק. מאחוריהם אפשר להבחין באלוף משה צדוק וביגאל אלון.

גוססת. המטוס הסיט עצמו, ופנה לעבר הכינרת.

הנוכחים נהנו מרוח ערבית שנשבה מן הים, איש לא ציפה כי לרבים מהם תהיה זאת נשיבת הרוח האחרונה בחייהם. תשומת ליבם היתה נתונה חליפות למטוסי הפייפר החגים והנעלמים חליפות, ולנואמים. כך נהגו גם הצלמים שלקחו תמונות של האנדרטה, של הצנחנים מימי המלחמה העולמית, של האישים, מאלוף פיקוד-דרום משה צדוק, עד אלוף פלמ"ח לשעבר, יגאל אלון, מד"ר ישראל רודולף קסטנר ועד קתרינה סנש, אמה של צנחנית אשרי הגפרור.

צלם העולם הזה, אחד מארבעת אנשי חוליית הכיסוי, שתפקידה היה לכסות את טכס מעגן, צילם אף הוא את השלבים השונים בראשית הטכס, ביניהם את מחלקת הצנחנים המדגלת את נשקה. הוא לא ידע, שכעבור דקות אחדות בלבד, יצלם באותה מצלמה את אותה מחלקה במחזה מזועזע. כי איש לא העלה על דעתו, אפשרות של אסון אווירי מחריד, כפי שהיה עתיד לקרות תוך רגעים, השמש השוקעת הרחק במערב האירה את הטכס השלו, שעמד להיות לשדה קטל.

"הכנף השמאלית של המטוס היכה את סגן לוי בערפולו..." מלבד האור-חיים המכווברים וחברי המשק בלטה באחד

נפל בשבי, הובא לפני בית-משפט צבאי ונידון למוות.

בקצה הדרומי של הכינרת, במיגרש ריק שבין בתי קיבוץ מעגן הועמדו ספסלי עץ לבנים בשלוש שורות ישרות. לכאן בא כמעט כל אדם במדינת ישראל שהיה קשור במאבק, בעליה או בצנחנים, להעלות את זיכרו של פרץ גולדשטיין. ראשי-המשלה, משה שרת ורעייתו ציפורה הגיעו לובש מיכנסי ארג אפורים וחולצה לבנה קצרת שרוולים. תיומורת צה"ל ניגנה והקהל שר את התקווה. חילת צעירה קראה את תפילת יזכור לזכר הצנחן שנפל, והדגל הורד למחצית התורן. מן העבר השני של האני דרטה, דיגלה מחלקת צנחנים בקיפאון את נשקה. שלושה צעדים לפני אנשיו, עמד סגן שמחה לוי, רוה ושרירי, במדי הנית וכומתת הצנחנים שלו.

"שלוה, גברת פנש". אשה צנומה, שבה שיער עברה את המגרש והתיישבה במקום בשורה הראשונה, במשחק שלושה מושבים מראשי-המשלה. היתה זאת קת-רינה סנש, אם הצנחנית חנה סנש, קורבן אחר של אותה שליחות בישתרימול להוני-גריה. משה שרת חיכה עד שישבה, קם, ניגש אליה, עמד דומם במשך שניות אחדות, אחר הושיט את ידו. ואמר: "שלוה, גברת סנש" בצעדים נימצרים חזר למקומו.

הקרוב הראשון

היה סגן שימחה לוי. מטוסו של גליון פגע קודם בלוי ואחר כך המשיך בקטל. לוי נפצע בראשו ונהרג במקום. בתמונה נראים חיילים רצים לעברו של לוי להגיש לו עזרה-ראשונה, אך לשווא.

זה לא היה סוג הקהל שיאבד את עשי-ונוותיו. רובו ניפגש יותר פעמים פנים אל פנים עם המוות משייפגע על-ידי הוי-פענו הפיתאומית. אחרי דקות אחדות חזר רו רובם, כדי לעזור בפעולות ההצלה. גם האיש שלידי המיקרופון, השתלט על עצמו והחל מוציא סידרת פקודות למכי-שירי כיבוי, לתיגבורת מישטרה, לרופי-אים ולאחיות מקרב הקהל. "היא עדיין נרשבת". תוך חמש דקות נשאר מהמטוס רק שלד מתכת מפוי-חם. בהתרסקותו השלים המטוס תפנית מלאה אחורה, ועתה צפה לעבר כיוון ירידתו. במרחק כמה צעדים עמדו שני גלגליו שלמים. סביבתו הזכירה שדה-קרב.

להכשיל את שליחותו של יואל ברנד שה-ביא עימו מהונגריה את הצעת ה.ס.ס. להחר-ליף מאות אלפי יהודים תמורת ציוד אמ-ריקאי. אילו חזר ברנד להונגריה, במקום להיאסר על-ידי הבריטים. היתה זאת הסיי-בה שההמון חיכה לסיום הקראת איגרת הנשיא. וכשהופיעו הפייפרים מחדש, היוו הסחה ברוכה. הטייס הוציא את ראשו דרך חלון המטוס המוביל, נופף חפץ לבן. הוא רצה להראות, כנראה, כי הצליח להור-ציאו מתחת לגלגל בשעת הטיסה, והקהל מחא לו כפיים. תוך תפנית שמאלה, תג המטוס מעל להמון, גלש מאחרי האנדרטה כדי להטיל את האיגרת. ואז קרה האסון.